

К О Н В Е Н Ц И Ј А

О СОЦИЈАЛНОМ ОСИГУРАЊУ ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ ФЕДЕРАТИВНЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ И ВЛАДЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ПОЉСКЕ

Влада Федеративне Народне Републике Југославије и Влада Народне Републике Пољске, надахнуте жељом да уреде питања из области социјалног осигурања у духу узајамне сарадње, и убеђене да ће та сарадња служити јачању и развоју пријатељских односа између две Државе, одлучиле су да склопе Конвенцију о социјалном осигурању и у том циљу одредиле су своје пуномоћнике и то:

Влада Федеративне Народне Републике Југославије:

Мому Марковића, члана Савезног извршног већа,

Влада Народне Републике Пољске:

Станислава Завадзкога, Министра рада и социјалног старања,

који су се, после размене својих пуномоћја, која су призната као пуноважна и састављена у исправном облику, сагласили о следећим одредбама:

Д Е О I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

(1) При извршавању ове Конвенције биће примењивани правни прописи који регулишу следеће врсте социјалног осигурања:

- а) осигурање у случају болести и материнства,
- б) осигурање у случају инвалидности, старости и у случају смрти храниоца укључујући и осигурање за случај несреће на послу и професионалне болести, у даљем тексту "пензионо осигурање",
- ц) породичне додатке (давања).

(2) При извршавању ове Конвенције биће примењивани такође и правни прописи којима ће убудуће бити мењани и употпуњавани правни прописи којима су регулисане врсте социјалног осигурања поменуте у претходном ставу.

Члан 2

Грађани једне Стране Уговорнице имају једнака права и обавезе који проистичу из правних прописа наведених у члану 1. ове Конвенције са грађанима друге Стране Уговорнице.

Члан 3

(1) Радници и лица са њима изједначена обухваћени су социјалним осигурањем оне Стране Уговорнице на чијој су територији запослени или врше функције меродавне за осигурање.

(2) Од принципа изнетог у претходном ставу постоје следећи изузеци:

- а) службеници дипломатских и конзуларних претставништава и лица која су код њих запослена, обухваћени су социјалним осигурањем оне Стране Уговорнице на чијем подручју имају сталан боравак. То се такође примењује и на службенике државних и других јавно-правних установа и организација једне од Страна Уговорница запослене на територији друге Стране Уговорнице;
- б) радници предузећа јавног сувоземног, ваздушног и водног саобраћаја једне од Страна Уговорница, послати у циљу привременог или сталног запошљавања на територији друге Стране Уговорнице, као и радници које шаљу друга предузећа са седиштем на територији једне од Страна Уговорница у циљу привременог обављања посла на територији друге Стране Уговорнице, обухваћени су социјалним осигурањем оне Стране Уговорнице на чијој територији предузеће има своје седиште;
- ц) бродска посада обухваћена је социјалним осигурањем оне Стране Уговорнице под чијом заставом плови.

(3) Централни органи Страна Уговорница могу да одреде друге изузетке, а исто тако да се споразуме да изузеци предвиђени у претходном ставу не буду примењивани уопште или у појединим случајевима.

Члан 4

(1) При одређивању права на давања узимају се у обзир периоди запослења (осигурања) и периоди који се изједначују са периодима запослења (осигурања) проведени на територији обеју Страна Уговорница. Ако је признавање давања условљено провођењем извесног периода на одређеном послу узимају се у обзир периоди проведени на таквом послу на територији обеју Страна Уговорница.

(2) Ако се према правним прописима једне Стране Уговорнице узимају у обзир периоди запослења (осигурања) на територији треће државе као на сопственој територији, друга Страна Уговорница ће при утврђивању права узимати у обзир и те периоде. У том случају урачунавање времена запослења (осигурања) у трећој држави са којом је једна од Страна Уговорница закључила Конвенцију о социјалном осигурању неће утицати на одређивање висине пензије.

(3) Давања из социјалног осигурања једне Стране Уговорнице, која припадају грађанима те Стране на основу периода запослења (осигурања) и периода изједначених са запослењем (осигурањем), проведених на подручју треће државе, не припадају грађанима друге Стране Уговорнице.

Члан 5

(1) Ако правни прописи једне од Страна Уговорница условљавају стицање, одржавање, поновно добијање или коришћење давања боравком на својој територији, тај услов неће бити примењиван на грађане Страна Уговорница све док бораве на територији друге Стране Уговорнице.

(2) Давања из социјалног осигурања једне од Страна Уговорница биће додељивана грађанима друге Стране Уговорнице, настањеним у трећој држави под истим условима и у истим размерима као и сопственим грађанима настањеним у трећој држави.

Члан 6

(1) Правни прописи једне Стране Уговорнице према којима се давања смањују или обустављају за време за које овлаштено лице прима друга давања, зарадује или има средства за издржавање из других извора, примењиваче се и тада када се ради о таквим примањима, зарађивању односно поседовању средстава за издржавање на подручју друге Стране Уговорнице.

(2) Централни органи Страна Уговорница ће, уколико је потребно, одредити оквире и начин примењивања одредби претходног става.

Д Е О II ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

Глава прва Осигурање у случају болести и материнства

Члан 7

Давање у природи из осигурања у случају болести и материнства одређује према сопственим прописима и на свој терет орган оне Стране Уговорнице на чијој територији овлашћено лице (радник, пензионер, члан породице) борави. То се примењује и на лица поменута у члану 3. став 2. изузимајући дипломатске и конзуларне службенике.

Стране Уговорнице могу се споразумети да се одредбе овога члана примењују и на дипломатске и конзуларне службенике.

Члан 8

(1) Новчана давања из осигурања у случају болести и порођаја признаје према својим прописима и на свој терет орган оне Стране Уговорнице код кога је радник био осигуран у време када је стекао право на то давање.

(2) Ако овлашћено лице борави, за време добијања новчаних давања у смислу одредаба претходног става, на територији друге Стране Уговорнице, орган обавезан на давање може поверити исплату органу друге Стране Уговорнице. Орган, који на тај начин буде извршио исплату, добија противвредност од органа који је био обавезан да изврши исплату давања.

Глава друга Пензионо осигурање

Члан 9

(1) Орган осигурања сваке од Страна Уговорница одређује према својим правним прописима и узимајући у обзир одредбе члана 4, да ли лице испуњава услове за коришћење права на давања.

(2) Ако су у духу претходног става услови за давање испуњени према правним прописима обе Стране Уговорнице, одговарајући орган осигурања сваке од Страна Уговорница одређује према својим прописима висину пензије заједно са свим додацима и повишицама тако као да је укупни период запослења (осигурања) на територији обе Стране Уговорнице навршен искључиво према правним прописима тог органа. Од тако обрачунате пензије орган осигурања сваке од Страна Уговорница исплаћује део давања који сразмерно одговара времену запослења (осигурања) проведеном на територији односне Стране и укупном времену запослења (осигурања) проведеном на територији обеју Страна Уговорница.

(3) Ако период запослења (осигурања) на територији једне Стране Уговорнице износи мање од 6 месеци не постоји право на давања од органа социјалног осигурања те Стране Уговорнице. Орган осигурања друге Стране Уговорнице који дугује давање неће вршити смањивање свога давања у смислу претходног става.

(4) У случају смрти пензионера који прима пензију у деловима према одредбама става 2. и у случају смрти члана његове породице помоћ за погреб у целини даје орган социјалног осигурања оне Стране Уговорнице на чијој је територији погреб обављен.

(5) Централни органи Страна Уговорница могу, уколико установе да је појам инвалидности код обеју Страна Уговорница у основи исти, одредити да решење надлежног органа или суда једне Стране Уговорнице о томе да ли постоји или не постоји инвалидност, буде обавезно за надлежне органе друге Стране Уговорнице. У том случају о инвалидности, решава надлежни орган (суд) оне Стране Уговорнице, на чијој територији пребива овлашћено лице.

Члан 10

(1) Ако овлашћено лице испуњава услове за давања према правним прописима само једне од Страна Уговорница, орган социјалног осигурања те Стране признаје део давања утврђених у смислу одредаба члана 9. ове Конвенције. Ипак делимична давања не могу бити у том случају нижа од давања која би припадала у смислу унутарњих прописа без узимања у обзир периода запослења (осигурања) на подручју друге Стране Уговорнице.

(2) Кад буду испуњени услови за давање и по правним прописима друге Стране Уговорнице, биће поново установљена давања од стране органа социјалног осигурања обеју Страна Уговорница у смислу члана 9. ове Конвенције, узевши у обзир периоде запослења (осигурања), проведене након признања давања у смислу претходног става.

(3) Право на давање стечено у осигурању једне Стране Уговорнице не гаси се за време добијања старосне или инвалидске пензије у смислу става 1. од органа осигурања друге Стране Уговорнице.

Члан 11

(1) Одредбе чланова 9. и 10. ове Конвенције примењују се и у случају када је инвалидност или смрт радника последица несретног случаја на послу или професионалне болести. Ипак повишење пензије или дела пензије, које у том случају премашује пензију с наслова инвалидности из других узрока него што је несретни случај на послу или професионална болест, признаје и исплаћује орган социјалног осигурања оне Стране Уговорнице на чијој територији се догодио несретни случај или је радник добио професионалну болест.

(2) Ако је радник био извргнут професионалној болести за време упослења на подручју само једне Стране Уговорнице, давање по томе основу признаје у смислу одредаба пређашњег става орган социјалног осигурања ове Стране. Ако је радник био извргнут професионалној болести за време упослења на подручју обеју Страна Уговорница, давања по томе основу признаје у смислу претходног става орган социјалног осигурања оне Стране Уговорнице, на чијем подручју је радник био последњи пут запослен.

(3) Ако овлаштено лице, које прима пензију због несрећног случаја на послу или професионалне болести од органа осигурања једне од Страна Уговорница доживи несрећу или професионалну болест за време запослења на територији друге Стране Уговорнице, орган осигурања те друге Стране одлучује о правима тог лица према својим прописима, узимајући у обзир претходну несрећу или претходну професионалну болест. То исто важи у случају погоршања здравственог стања овлашћеног лица, које наступи услед рада на подручју друге Стране Уговорнице.

Глава трећа Породични додаци (давања)

Члан 12

Породичне додатке (давања) плаћа орган осигурања Стране Уговорнице обавезан на давање и у случају када чланови породице, за које припадају породични додаци (давања), пребивају на подручју друге Стране Уговорнице.

Члан 13

Породични додаци (давања) за чланове породица, који бораве на подручју треће државе, плаћа надлежни орган осигурања сваке од Стране Уговорнице под истим условима и у истом размеру, као и сопственим грађанима, чији чланови породице бораве у тој трећој држави.

Д Е О III ОПШТЕ, ПРЕЛАЗНЕ И ЗАКЉУЧНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 14

Предлог за додељивање давања из социјалног осигурања може се поднети органу осигурања једне или друге Стране Уговорнице. Орган Стране Уговорнице којој је поднет предлог обавестиће одмах о томе органа друге Стране Уговорнице.

Члан 15

(1) Надлежни органи Страна Уговорница ће један другом бесплатно указивати потребну помоћ при извршавању ове Конвенције.

(2) Конзуларна претставништва (конзуларна одељења у дипломатским претставништвима) једне Стране Уговорнице имају право да и без пуномоћи заступају своје грађане као и органе своје државе пред органима (судовима) друге Стране Уговорнице у свим питањима која проистичу из ове Конвенције. То не нарушава унутрашње правне прописе сваке од Страна Уговорница према којима се захтева заступање од стране адвоката или другог лица.

Члан 16

Одговарајући органи Страна Уговорница споразумеваће се непосредно при извршавању ове Конвенције.

Члан 17

(1) Документација, не изузимајући лекарске налазе, издата од одговарајућих органа једне Стране Уговорнице пуноважна је при извршавању ове Конвенције за органе друге Стране Уговорнице. Централни органи Страна Уговорница могу да одреде на који начин документација, предвиђена у правним прописима једне Стране Уговорнице може да буде замењена потврдом одговарајућег органа друге Стране Уговорнице.

(2) Документа, молбе, жалбе и други поднесци који се користе у извршавању ове Конвенције могу да буду написани службеним језиком једне или друге Стране Уговорнице и ослобођени су свих такса и легализације.

(3) Молбе, жалбе, правна акта и други поднесци по питањима обухваћеним овом Конвенцијом, који треба да буду предати до одређеног термина органу (суду) једне Стране Уговорнице биће сматрани као поднети на време ако буду до тог термина поднети органу (суду) друге Стране Уговорнице. У том случају те поднеске треба неодложно послати одговарајућем органу (суду) друге Стране Уговорнице.

Члан 18

Дознаке новчаних давања на територију друге Стране Уговорнице вршиће се према одредбама Споразума о неробним плаћањима који буде на снази између Страна Уговорница у време дознаке.

Члан 19

(1) Централни органи Страна Уговорница могу закључивати споразуме потребне за извршење ове Конвенције.

(2) Поменути органи ће се узајамно извештавати о променама до којих буде дошло у унутрашњим правним прописима поменутих у члану 1. ове Конвенције.

(3) Све тешкоће и разлике у мишљењима до којих би могло да дође по и извршавању ове Конвенције биће регулисане путем споразума између централних органа Страна Уговорница.

(4) Стране Уговорнице ће једна другу обавештавати о томе који органи су централни органи у смислу ове Конвенције надлежни за њезино извршавање.

Члан 20

(1) При примени одредаба ове Конвенције узимаће се у обзир и периоди запослења (осигурања), као и периоди изједначени са запослењем (осигурањем), навршени пре ступања Конвенције на снагу.

(2) Одредбе ове Конвенције ће бити примењиване на предлог овлашћеног лица или надлежног органа осигурања и у оним случајевима у којима пре ступања Конвенције на снагу пензија није призната због недостатка траженог периода запослења (осигурања).

(3) Пензије које су признате пре ступања на снагу ове Конвенције биће ревидиране на предлог овлашћеног лица или одговарајућег органа у циљу поновног одређивања права на давање према одредбама ове Конвенције.

(4) Предлог за ревизију у смислу става 2 и 3, мора бити поднет у року од 3 године од дана ступања на снагу ове Конвенције. Давања призната после ревизије припадају најраније од ступања на снагу ове Конвенције.

Члан 21

Ова Конвенција не односи се на припаднике оружаних снага, ратне и војне инвалиде, учеснике партизанског и илегалног покрета за време Другог светског рата и жртве фашистичког терора. Питање давања овим лицима и члановима њихових породица регулише Додатни протокол овој Конвенцији, који сачињава њен саставни део.

Члан 22

Ова Конвенција подлеже ратификацији и ступа на снагу првог дана месеца који следи након размене ратификационих докумената, која ће се обавити у Београду.

Члан 23

(1) Ова Конвенција закључена је на неодређено време. Свака Страна Уговорница може је отказати, али најмање 6 месеци пре истека календарске године и она тада губи важност крајем те календарске године.

(2) У случају отказивања ове Конвенције њене одредбе као и одредбе накнадних споразума биће и даље примењиване за већ стечена права.

(3) У случају када су периоди запослења (осигурања) навршени на територији обе Стране Уговорнице, а право на давање није настало пре дана престанка важности ове Конвенције, даље очување права на давања по томе основу биће регулисано унутрашњим прописима сваке Стране Уговорнице.

Ова Конвенција сачињена је у Варшави 16. јануара 1956. године у два оригинала, сваки на српскохрватском и пољском језику при чему су оба текста подједнако пуноважна.

Као доказ томе горе поменути опуномоћеници су потписали ову Конвенцију и ставили печате.

У име Владе Федеративне Народне Републике Југославије,
Мома Марковић, с. р.

У име Владе Народне Републике Пољске,
Станислав Завадзки, с. р.

ДОДАТНИ ПРОТОКОЛ

При потписивању Конвенције о социјалном осигурању Између Владе Федеративне Народне Републике Југославије и Владе Народне Републике Пољске Стране Уговорнице су се, надахнуте бригом да својим грађанима обезбеде могућност да користе и друга давања, а не само из социјалног осигурања, сагласиле у следећем:

Члан I

(1) Одредбе чланова 5. и 18. Конвенције о социјалном осигурању примењују се аналогно и на давања лицима споменутим у члану 21. те Конвенције.

(2) Стицање држављанства друге Стране Уговорнице нема за последицу губитак права на давања, која припадају на основу посебних прописа изван социјалног осигурања лицима поменутим у члану 21. Конвенције о социјалном осигурању.

(3) Ако давања о којима је реч у претходном ставу нису призната или је исплата обустављена због боравка овлаштеног лица на територији друге Стране Уговорнице или због добијања држављанства те Стране, такви случајеви биће поново испитани на предлог овлаштеног лица или одговарајућих органа Стране Уговорнице чији је грађанин овлаштено лице. Предлог мора бити поднет у року од 3 године од ступања на снагу Конвенције о социјалном осигурању. Давања призната после поновног испитивања, припадају најраније од дана ступања на снагу споменуте Конвенције.

Члан II

Лицима, која примају од органа једне Стране Уговорнице давања о којима је реч у члану I овог Протокола, биће указивана за време боравка на територији друге Стране Уговорнице превентивна и терапеутска лекарска помоћ од одговарајућих органа ове Стране под истим условима и у истом обиму као и сопственим грађанима овлашћеним на таква давања. При томе ће бити примењиване одговарајуће одредбе члана 7. Конвенције о социјалном осигурању.

Овај Протокол сачињен је у Варшави 16. јануара 1958. године у два оригинала, сваки на српскохрватском и пољском језику при чему су оба текста једнако пуноважна.

У име Владе Федеративне Народне Републике Југославије,
Мома Марковић, с. р.

У име Владе Народне Републике Пољске,
Станислав Завадзки, с. р.